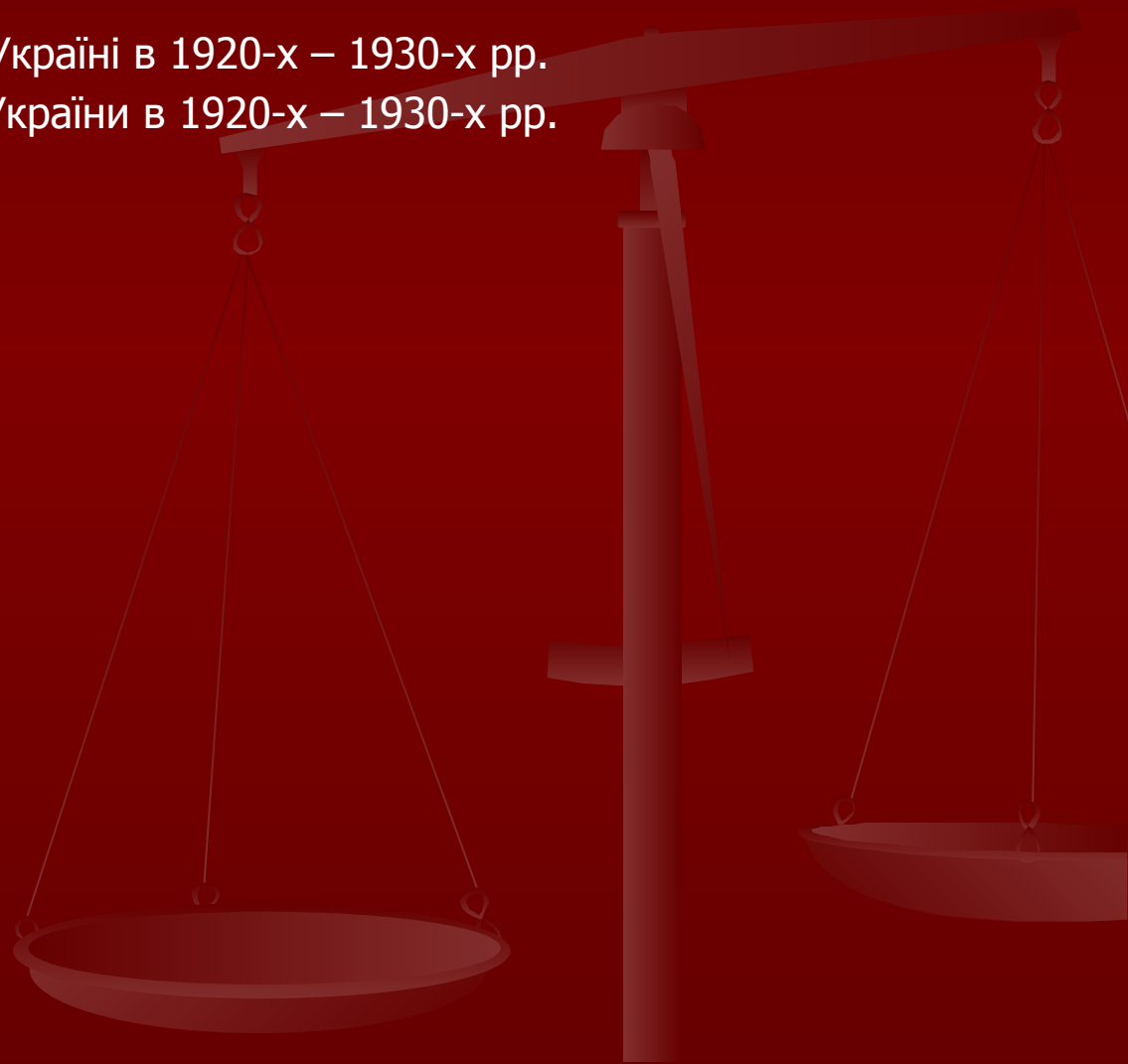

Образотворче мистецтво та скульптура України в 1920-1930 рр.

ЗМІСТ

- Вступ
- 1. Образотворче мистецтво в Україні в 1920-х – 1930-х рр.
- 2. Архітектура та скульптура України в 1920-х – 1930-х рр.
- Висновки

Вступ

- Культурний розвиток країни у 1920-і роки – вражаючий феномен української історії. Країна, що пережила найважчу війну, вимушена відновлювати абсолютно зруйновану економіку, яка втратила багатьох вчених, письменників, переживає культурне піднесення, як висловився історик О.Субтельний, “багатогранний спалах творчої енергії”. Справа в тому, що революція привела у рух різні соціальні сили, дала відчуття свободи, створення нового, небаченого.
- У цей час також продовжувалася боротьба за збереження і розвиток української мови. 20-ті роки дають приклад небаченого розвитку, відкриттів і сподівань в українській культурі . Зайнята, насамперед, збереженням політичної гегемонії комуністична партія ще не підпорядкувала собі культурну діяльність. Поширення ж україномовної освіти створило українській культурі таке широке підґрунтя, якого вона давно не мала у Східній Україні. Вперше українська культура могла розраховувати на підтримку з боку держави, особливо коли в 1923 р. більшовики взяли курс на українізацію з метою розширення свого впливу серед місцевого населення.
- Революція також наповнила культурну діяльність відчуттям новизни, свідомістю звільнення від старого світу та його обмежень. Це був час пошуків і сподівань. Натхнені відчуттям власної місії та зростаючою аудиторією, письменники, художники й учені з захопленням поринули у створення нового культурного всесвіту.

1. Образотворче мистецтво в Україні в 20-х – 30-х рр.

- Різноманітність стилів і напрямів була властива і образотворчому мистецтву. Так, серед професури Академії мистецтв, утвореної в грудні 1917р. в Києві, були Микола Бурачек, Михайло Жук, Василь Кричевський, Абрам Маневич, Олександр Мурашко, Георгій Нарбут — митці різних шкіл.

Авангардне мистецтво представляли Олександр Богомазов, Михайло Бойчук, Казимир Малевич та ін. О. Богомазов — художник-кубофутурист, автор трактату "Живопис та елементи", у якому виклав бачення авангардного мистецтва. К. Малевич — один із основоположників супрематизму, його мистецтво ґрунтується на фольклорних джерелах. Цікаво, що свій "Чорний квадрат" він характеризував як "живописний реалізм селянки у двох вимірах", зближуючи у такий спосіб елітарний абстракціонізм з народним мистецтвом.

Новаторські пошуки властиві творчості Петра Холодного, який послідовно розробляв принципи сучасного українського стилю в монументальному мистецтві, вбачаючи цей стиль у новому переосмисленні традицій давньоруського іконопису.

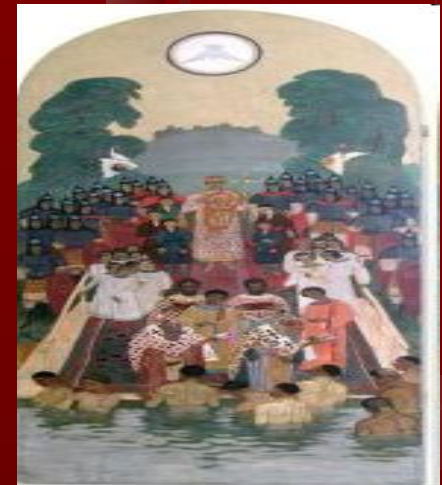
Новий напрям монументального мистецтва ХХ ст. започаткував М.Бойчук. Цей напрям — так званий неовізантизм, в основі якого лежали конструктивні особливості візантійського та давньоруського живопису (до монгольського періоду). У його творах присутня іконописна традиція ("Плач Ярославни"). Пізніше, коли його стали таврувати в пресі за "ухили", дорікати за "живопис на фанері", М. Бойчук на сторінках "Вечірнього Києва" (1929 р.) нагадував: "Я ніколи не приховував свої праці і демонстрував її в тих мистецьких творах, які виконувалися саме для мас української соціалістичної культури від усіх ... націоналістичних елементів. Була виконана велика робота. Досить сказати, що лише Наркомісаріат освіти ми очистили від 2 тис. людей, що належали до націоналістичних елементів, у тому числі близько 300 вчених і письменників".

Представники авангардизму

Роботи Петра Холодного

Роботи М.Жука та М.Самокіша

- У період 1920-х – 1930-х рр. в Україні помітного прогресу досягла станкова графіка та живопис. У галузі станкової графіки працювали М.Жук, І.Падалко, В. Заузе. У живописі найбільш відомими були полотна К.Костанді, Ф. Крічевського, О.Мурашко, М.Самокіша.
- 1) Иван Франко. Портрет работы М.Жука
- 2) В бою Максим Кривоніс з Яремою Вишневецьким. Худ. Микола Самокіш.
(Джерело: Петро Кардаш, Сергій Кот: "Слава Українського Козацтва" Мельборн, вид. "Фортуна", 1997.)

В.Тропінін “Українець”

- У першій половині ХХ ст. розвивається станковий живопис. Поширюється автопортрет, зростає інтерес до камерного портрету, мініатюри. Видатним представником українського реалістичного портретного живопису був В. Тропінін. Художник створив узагальнений образ представника українського народу ("Українець", "Український селянин", "Дівчина з Поділля").
- 1) Українець с палкой
- 1820е г, холст, масло
- Государственный музей украинского изобразительного искусства,
- Киев, Украин
- Реалістичні традиції В. Тропініна в українському портретному мистецтві першої половини ХХ ст. розвивали Т. Шевченко, І. Сошенко та ін.

2. Архітектура та скульптура України в 20-ті – 30-ті рр.

Перед архітекторами України в 20-ті роки постала низка важливих завдань, які впливали з пошуків створення проектів нових і модерних будівель. Певна частина архітекторів стояла на позиціях відродження українського національного стилю, а інші орієнтувалися на зразки Західної Європи. У цей час виникають різні архітектурні угруповання, серед яких досить сильне Товариство сучасних архітекторів України (ТСАУ). Наочним зразком стилю конструктивізму став зведений у Харкові в 1925—1929 рр. адміністративний ансамбль Держпром (архітектори С. Серафимов, Ф. Фельгер, С. Кравець).

Іншою прикметою української архітектури став її масовий характер. Ишлося про зведення великої кількості типових житлових і громадських будівель, а також досі небачених нових споруд, що мали засвідчувати сучасність і оригінальність будівництва. Широко практикуються архітектурні конкурси, які стимулювали нові пошуки. Найпомітніші споруди, зведені у стилі конструктивізму, — електростанція і кінофабрика в Києві.

Частково у стилі українського модерну в Києві у 1927—1933 рр. збудовано залізничний вокзал (архітектор О. Вербицький). У 1925—1929 рр. побудовано кілька палаців культури, будинків рад, робітничих поліклінік. Okремо розгорнулося промислове будівництво — грандіозна Дніпровська гідроелектростанція (Дніпрогес).

Сільськогосподарська Академія у Києві

- В українській архітектурі того періоду помітний слід залишили такі напрямки, як раціоналізм – це прагнення знайти раціональні начала в образному аспекті архітектури, максимально освоїти досягнення сучасної науки і техніки; конструктивізм – спроба створити життєвий простір за допомогою нової техніки, а також естетичних якостей таких матеріалів, як метал, дерево, скло.
- Українське барокко було значною мірою витіснене, хоча окремі будівлі в цьому стилі ще будувалися (сільськогосподарська Академія у Києві - збудовані (1923-1930) за проектом арх. Дьяченко Д.М. (1887—1942) , в стилі нео-бароко (українського бароко)).

Висновки

- Період 30-х – час особливо жорстокого тоталітаризму. “Українізацію” було повністю згорнуто, а найпомітніших діячів національної культури розстріляно або ув’язнено до таборів. “Диктатура пролетаріату” “вироджувалася в особисту диктатуру вождя, а велетенська держава “розвиненого соціалізму” перетворювалася на сурогат різних економічних формацій – рабовласництво у “зонах”, сільський феодалізм, міський державно-монополістичний капіталізм; в одне ціле їх єднав велетенський бюрократичний апарат з потужним ідеологічним забезпеченням для маніпулювання комуністично-соціалістичними гаслами. Тих, хто не вірив більше гаслам, бачив усю їх невідповідність дійсності, оголошували “ворогом народу”, такі люди нерідко закінчували життя самогубством (М.Хвильовий, М. Скрипник).
- Примусова колективізація і пов’язаний з її неуспіхом штучний голодомор 1933 р. – одна з найтрагічніших сторінок української історії, відвертий злочин проти традиційної селянської культури життя і господарювання, на зв’язках з якою розвивалася уся попередня національна культурна традиція. Колгоспне життя сильно змінило самі підвалини сільського життя, перетворивши працюючого колись селянина на безініціативного, але злодійкуватого колгоспника, довгий час фактично позбавленого громадянства і грошової винагороди за свою нелегку працю. Негласне закріпачення селян у колгоспних формах супроводжувалося ідеологічною пропагандою “соціалістичних цінностей”, прищепити які не вдалося, однак матеріальні й духовні підвалини сільського буття було майже повністю зруйновано. У цей час тих митців, вчених, освітян, літераторів, чії погляди чи творчість не вписувались у “прокрустове ложе” сталінізму, почали переслідувати, в Україні насаджувався ідеологічний монополізм, культивувались особисті смаки Сталіна. Діяльність митців і письменників стала настільки регламентованою, що почала втрачати ознаки творчості. Негативне значення мала їх відірваність від здобутків зарубіжних майстрів. У драматургії на провідні позиції вийшов О.Корнійчук, п’єси якого “Загибель ескадри”, “В степах України” ставилися в багатьох театрах. Продовжували писати вірші П.Тичина, М.Бажан, але свободи творчості вони не мали. Обставини життя змушували їх прославляти Сталіна, компартію. У 1934 р. різноманітні літературні об’єднання були примусово закриті, а потім злиті у Спілку письменників України. За письменниками об’єдналися й інші працівники мистецтва. Так державній партії легше було керувати “культурним фронтом”. Культурні процеси уніфікувались за допомогою всеосяжного методу “соціалістичного реалізму”, який передбачив, перш за все, оспівування досягнень соціалізму. Під час сталінщини було репресовано близько 500 найбільш талановитих письменників і поетів, які до того плідно працювали в Україні. Національно-культурне відродження було жорстоко придушене сталінізмом і увійшло в історію як “розстріляне відродження”.

■ Список використаної літератури

- 1.Історія світової та української культури. – К., 2000.
  - 2.Історія української та зарубіжної культури. – К., 1999.
  - 3.Культура українського народу. – К., 1994.
  - 4.Лекції з історії світової та вітчизняної культури. – Л., 1994.
- 5.Українська та зарубіжна культура. – К., 2000.
  - 6.Історія української культури, - К., Навчальний посібник, - Дніпропетровськ, 2009р. – 130 с.

